

העשרה כללית

עברית שפה יפה

משחקי מילים ואותיות
מעובד עפ"י הספר: "מרוץ מילים", אורה קוסטר

מטרה:

העשרת השפה באמצעות משחקי מילים ואותיות.

חומרים:

- אותיות הא-ב בכמה סטים (ניתן להשיג בחנויות לגני ילדים)
- דפים וכלי כתיבה
- כרטיסיות מילים המרכיבות פתגמים (בנספח)
- כרטיסי הגדרות למשחק ארץ, עיר ועוד

מהלך המשחק:

כפתיחה לפעילות אפשר להקריא את השיר "כשאומרים" של יהונתן גפן או את הקטע על ממציא הלשון. או "ככה זה בעברית", דתיה בן דור.
הפעילות תתבצע כשרשרת של משחקי לשון ושפה מתוך המאגר המצורף:

מגדל מילים

1. מוציאים מערימת הכרטיסיות את האותיות ש,ח,ק ומניחים אותן על הרצפה או על השולחן.
2. את שאר האותיות מחלקים בין החניכים, כך שכל חניך מקבל אות אחת/שתיים או יותר לפי מספר המשתתפים.
3. כל אחד בתורו ניגש למרכז, מניח אות על אחת האותיות ומשנה את המילה למילה אחרת. מי שלא מצליח – יוצא מהמשחק.
4. בסיבוב הבא אפשר להתחיל עם מילה אחרת בעלת 3 או 4 אותיות.

ארץ עיר ועוד (כרטיסי הגדרות בנספח)

1. מפזרים את כרטיסיות האותיות הפוכות על השולחן ואת כרטיסי ההגדרות מניחים בערימה.
2. כל אחד בתורו מגלה אות אחת ושולף כרטיס הגדרה מהערימה. עליו למצוא מילה מתאימה להגדרה הפותחת באות שהתגלתה.
לדוגמא: "דברים שאוכלים בחוץ" באות נ' – נקניקיה בלחמניה.

כרטיסי ההגדרות:

רגש, משהו צהוב, משהו שסוגרים, מקום שכיף לבלות בו, דמות מהטלוויזיה,
משהו שקשור למחשבים, סוג של מטבע, משהו שאפשר לגזור, משהו שקשור לאופניים, דמות
מסיפור, משהו שקשור למסיבה, משהו קטן יותר מבננה, דברים ש"אוכלים בחוץ", משהו יקר,

שם של תוכנית טלוויזיה, משהו ירוק, מאכלי חג, משהו דביק, שם של עיר בירה, שם של ילדה, משהו חם, דמות מסרטים מצוירים, משהו מלאכותי, משהו מבריק, משהו שמנקים בעזרתו, משהו שמפיץ ריח, משהו שקונים ב"סופר", שם של רחוב, שם של זמרת או של להקת פופ, שם של ילד, משהו שנע, משהו ישר, משהו ששמים במרק, צורה הנדסית, משהו שעשוי מזכוכית, משהו שנמצא באולם התעמלות, משהו שנמצא ברחוב, סוג מכונית, איבר בגוף, משהו שמשמשים בו באמבטיה, שם של משחק, משהו שאוכלים בארוחת בוקר, צמח או פרח, שם של מדינה, משהו עגול, משהו שנמצא בשמיים, חיה ש"גרה" בגן חיות, משהו שמשמיע קול, משהו שנמצא בים, כלי נגינה, שם של גיבור, שם של יום או חודש, משהו קשה, משהו גדול יותר מפיל, משהו שאנשים גרים בו, משהו תינוקי, תחביב, כלי חשמל, משהו ששותים, משהו ששמים בכיס, משהו שלובשים, משהו שנוסע יותר מהר מאופניים, מילה קצרה בעלת הברה אחת, משהו שמאיר, משהו מתוק, משהו שמשמשים בו לציור או שרטוט, משהו שממלאים בו נוזלים, משהו ששטים בו, משהו שעיר, משהו שעשוי מעץ, משהו משמח, צבע, מקצוע, משהו שנמצא בקניון, שם של עיר, ציפור או עוף.

מילים משתנות

1. הקבוצה יושבת במעגל, כשהאותיות הפוכות במרכז החדר.
המנחה הופך אות לדוגמא: האות ג', ומיד אחריה אות נוספת לדוגמא:
האות ב'.
2. המשתתף הראשון שמכריז על מילה המורכבת משתי האותיות, לדוגמא: "גב" מעביר את המילה לרשותו.
3. המדריך ימשיך ויהפוך אות נוספת (לדוגמא האות מ'). משתתף שיצליח לשבץ את האות במילה הקודמת וליצור ע"י כך מילה חדשה, למשל: לשנות את סדר האותיות ולכתוב "מגב" - יעביר את המילה החדשה לרשותו. וכך הלאה... בכל פעם הופך המדריך אות והמשתתפים מנסים ליצור באמצעותה מילים חדשות ע"י שיבוצה במילים הקיימות כבר. אם אין אפשרות כזו, מתחילים מילה חדשה וכו'... המשחק נמשך עד תום חבילת האותיות.
מנצח- מי שהצליח ליצור יותר מילים.

המשפט הארוך ביותר

המשימה היא להרכיב את המשפט הארוך ביותר המורכב ממקסימום אותיות הא"ב, מבלי לחזור פעמיים על אותה אות, משפט הגיוני.

סיפור מצחיק

האותיות מונחות הפוכות. אחד המשתתפים מתחיל והופך אות, למשל כ' ואז אומר "כלב". השני הופך אות, למשל צ', עליו לחזור על המילה הקודמת ולהוסיף מילה לסיפור: "כלב צהוב". השלישי מגלה את האות ש' ואומר "כלב צהוב שיחק" וכך הלאה. כל אחד ואחד אומר את המילים

שנאמרו ומוסיף מילה משלו לסיפור.

מי ששוכח את תורו או טועה - יוצא מהמשחק.
משחקים עד גמר האותיות (אם מצליחים).

שרשרת מילים

יוצרים מילה בת 3-4 אותיות. כל משתתף בתורו יוצר מילה חדשה שפותחת באות האחרונה של המילה הקודמת לדוגמא: בית- תיש- שורש- שנה- הלך וכו'....

שתי אותיות חובה

מבקשים מהמשתתפים לכתוב או להרכיב כמה שיותר מילים שבהן מופיעות 2 אותיות חובה, לדוגמא: ג' ו- ש' : מגש, גשם, שלג, גרוש וכו'....

באיזו אות נחוד חידות

באיזו אות אפשר תמיד להתחיל משהו? אלף

באיזו אות אפשר להשתמש בשביל לתלות חולצה? וו

באיזו אות אפשר לעשות מלחמה? זין

באיזו אות אפשר לשתות מרק? כף

באיזו אות אפשר לרפא פצע? יוד

על איזו אות אפשר לקבל עונש? חית

באיזו אות אפשר לנגן שיר? תו

באיזו אות אפשר לקרוא את החוברת הזו? עין

באיזו אות אפשר להגיד "קח"? הא

באיזו אות אפשר לדבר? פא

איזו אות אפשר לפתוח? דלת

ממציאי הלשון טרחו ימים ולילות על תיקוני מילים. על בניית צורות חדשות ועל תרגום מילים לועזיות.

אלב לא כל החידושים התקבלו

היו מילים שחודשו על ידי המומחים- ובכל זאת אף אחד לא משתמש בהן!

כזה הוא החידוש **טח- יחוק** לטלפון. רגע, אילו נתקבלה המילה לעברית, הייתם אומרים: "אתמול

טחחוקג' אליך ולא היתה תשובה?!"

או "אחרי הצהריים **אטחחוק** אליך..."

גם המילה **טוציג** כתרגום לפיקניק, לא נתקבלה.

הקיצור **אסן** לרופא אף אוזן גרון, ולא עין לרופא העיניים.

אינני מצטערת, וזו האמת, אף לא על אחת מן המילים השכוחות האלה. אבל מי יכול להסביר לי

למה לא נתקבלה המילה היפה **נמנה** או **נמנהג** כתרגום לפיג'מה?

המילה שלי

מהלך המשחק:

1. האותיות הפוכות. כל משתתף לוקח 11 אותיות ומעמיד אותן כך שיריבו לא יראה.
2. כל משחק יוצר מילה, כמה שיותר ארוכה ומעמיד את האותיות בשורה. את שאר האותיות הוא משכיב הפוכות.
3. כששני המשתתפים סיימו ליצור מילים, הם שואלים זה את זה שאלות שהתשובות עליהן הן: כן או לא.
הראשון שגמר להעמיד את מילתו מתחיל לשאול.

דוגמא למשחק: בין גילה לדני:

האותיות של גילה:

א, ה, ז, ח, ט, י, מ, נ, פ, צ, ש

האותיות של דני:

ב, ג, ד, ו, כ, ל, ס, ע, ק, ר, ת

גילה יצרה את המילה "חמישה".

דני יצר את המילה "סערות".

גילה סיימה ראשונה והיא מתחילה לשאול.

גילה שואלת: האם האות ד' נמצאת במילה?

דני משיב: לא- והופך את האות ד' בצד.

דני שואל: האם האות ה' נמצאת במילה?

גילה משיבה: כן- ומסובבת את האות ה' ומגלה אותה. וכן האלה.

נעזרים כמובן באותיות החסרות, הרי לכל משתתף יש

רק 11 אותיות. הראשון שניחש את מילת יריבו- ניצח.

לא חייבים לגלות את כל
האותיות כדי למצוא את
המילת היריב, אך ניחוש לא
נכון מוזכה את היריב בשני
מהלכים במשחק.

לפניכם מופיע קטע בשפת הסלנג – דיבור המונוי, יום יומי.
עליכם לתרגם את הקטע לשפה עברית ברורה.

למינסטר ראש המשלה!

אני קוראים אותי יוסף ואני רציתי להגיד לך משהו
על הפנים, וולף, תמיד לי מ'שקורה כאן זה כויר?
מה כולל תופסים פה ראש קטן?? אנה צ'ר?
הציקר אני רוצה לישון בשקט! אני רוצה משוי יצנו
סדר!

למה לא נותנים לנו, ולא עוזבים אותנו לסתלבט
בשקט? וואלה אני הלהרתי אתכם שאני צבני
חממה לאאללה ואני אומר לכם ת'כ'ס מתי כבר
תלולו? אני בן אדם פיקס יצנו אי אפשר לעבוד עלי
הצין ייט...

אל תכניסו ת'דברים ללה
ולא לכיס הקטן
יוסף.

עליכם לחבר בין המילה הלועזית למילה העברית.

כדורית	פיג'מה
אימונית	קליפס
משטחית	טרנינג
מלמלית	טלפון
מיזע	פלטפורמה
תפס	רייטינג
נמנמת	טישו
שח רחוק	פונפון
מדרוג	סווצ'ר

המציאו מילה עברית לאנציקלופדיה: _____